

Educar en participació, una assignatura pendent!

Qui som?

L'**Associació de Casals de Joves de Catalunya** (ACJ) agrupem associacions juvenils que fomenten la participació dels i les joves, des de la pròpia organització i sota els principis d'autogestió, assemblearisme i transformació social.

El sentit de la federació respon a la voluntat de treballar conjuntament amb la idea que la xarxa d'inèrcies ens permeti a tots els casals optimitzar recursos, ser més capaços d'incidir en les temàtiques que ens afecten com a col·lectiu, intercanviar experiències i poder donar suport a tots els projectes que, sota els principis que compartim, vulguin sumar-s'hi.

Per fer-ho desenvolupem activitats de lleure juvenil que, independentment de la seva tipologia, busquen la implicació dels i les joves. Casals de Joves de Catalunya neix l'any 1994 amb l'objectiu de **consolidar una societat civil forta i articulada que contribueixi al desenvolupament d'una alternativa de transformació que pugui impulsar un sistema de vida diferent a l'existent.**

Què és Educar en Participació?

El projecte EDUCAR EN PARTICIPACIÓ es materialitza en una proposta didàctica que pretén promoure la pràctica de la **participació activa** entre l'alumnat de segon cicle de l'ESO. A través d'Educar en Participació volem remoure consciències, encuriosir, donar l'oportunitat d'experimentar i de disposar d'una vivència participativa per tal de tenir les eines suficients per decidir i **formar part activa de la societat**, a través de les diferents eines i mètodes de participació.

L'**educació per a la participació**, suposa afegir un graó en les posicions pedagògiques reforçant valors com la llibertat, la responsabilitat, el civisme o la inclusió, i actituds com el treball cooperatiu i la responsabilitat social col·lectiva. Calen iniciatives que fomentin la presa de **consciència de la condició de ciutadà i ciutadana** i dels seus drets i deures, per tal d'incrementar el **nivell d'implicació en els afers col·lectius**, ja que la participació és un dels principals indicadors del sistema democràtic.

Alhora, EDUCAR EN PARTICIPACIÓ pretén **teixir vincles entre l'educació formal i no formal**, promovent el relleu de les entitats juvenils de l'entorn de cadascun dels instituts on es realitza.

Fins a on volem arribar?

Les competències per a la participació social i democràtica no s'adquireixen espontàniament, sinó que s'han d'anar facilitant mitjançant l'adquisició de destreses i capacitats per a l'**autonomia**, el **diàleg**, la **col·laboració** i la **corresponsabilitat**. Així doncs, a través d'aquest projecte pretenem:

- Despertar l'interès de les adolescents pel seu entorn i comunitat, i per vincular-se amb aquesta.
- Acompanyar a les adolescents a l'hora d'identificar, comprendre i validar les necessitats i interessos personals i col·lectius.
- Posar al seu abast eines i habilitats socials per participar.
- Fomentar la seva participació activa a la societat.
- Fomentar la seva responsabilitat en la construcció i el desenvolupament de la comunitat.

És a partir d'aquests objectius, articulats a través d'**EDUCAR EN PARTICIPACIÓ**, que podem acompanyar a les adolescents dels instituts en la seva construcció com a ciutadanes actives en la societat.

Com ho fem?

Iniciem l'aprenentatge a partir dels aspectes més personals de cada adolescent, com participa a casa, a l'institut, o simplement, quins són els seus **interessos i motivacions** i la seva mirada sobre el món i l'entorn que l'envolta. Així és com el procés avança cap a estrats més socials, els quals necessiten que hi siguin presents un seguit de **competències transversals**, com ara l'assertivitat, l'escolta activa o el consens. Tot el procés preveu una constant **revisió crítica i constructiva**, i l'adaptació de cada moment viscut, doncs a partir de la relació amb els companys i companyes, les adolescents es qüestionaran i plantejaran quin és el seu nivell d'implicació i **participació en el seu entorn**, tant a nivell individual com col·lectiu.

Per tal d'aconseguir això, l'assignatura s'estructura en quatre fases:

MOTIVAR-SE - FORMAR-SE - ORGANITZAR-SE - AVALUAR

Aquestes quatre fases es concreten en un seguit d'activitats d'ensenyament-aprenentatge que utilitzen **estratègies i eines participatives** que possibiliten l'expressió individual per arribar a la **construcció de coneixement col·lectiu**. Algunes d'aquestes eines són: dinàmiques de grups, jocs de simulació, debats i reflexions, anàlisi de realitats...

Els **projectes** de l'alumnat són el fil conductor i objectiu final d'Educar en Participació, i les dinamitzadores, acompanyen el desenvolupament dels projectes de les adolescents al llarg de totes les seves fases: consensuar una idea, planificar-la, realitzar-la i, finalment, valorar allò que hem fet.

El projecte és l'espai on posar en pràctica allò que s'haurà anat treballant: explorar les pròpies inquietuds, necessitats i motivacions, mirar críticament el món que ens envolta, adquirir coneixements i recursos per treballar de manera col·lectiva per un objectiu comú i **prendre consciència del propi poder de canvi i d'incidir en l'entorn**.

Paral·lelament, fem **formacions al professorat** que ho desitja per tal de dedicar unes hores a explicar quina és la nostra proposta pedagògica d'EDUCAR EN PARTICIPACIÓ i els Casals de Joves que són la base juvenil dels barris d'on sorgeix el projecte. Aquesta formació sovint es duu a terme amb el professorat de l'institut per ajustar-la a les seves necessitats. Alhora, des de casals de joves hem fet formació sobre participació juvenil a altres espais com xerrades d'algunes universitats, màsters o el curs de professorat de la UAB.

Qui lidera?

Les persones que el dinamitzen i acompanyen les adolescents són **joves organitzades** del barri, que formen part d'un Casal de Joves, i que es volen implicar en transformar l'entorn des de l'educació i des de la participació en l'entorn més local i proper.

I tot això, com es duu a terme?

Aquest projecte, fins ara s'ha realitzat en **diversos formats**, que s'han **acordat amb cada centre i Casal de Joves** segons la disponibilitat i necessitats: dins l'assignatura Cultura i Valors Ètics, com a optativa, dins algunes hores de tutoria o com a Servei Comunitari. Habitualment el projecte té una durada d'entre 20 i 30 hores lectives, tot i així, sempre estem disposats a estudiar plegades la possibilitat d'adaptar-ho a la realitat i necessitats del centre.

Per tal d'estructurar i donar sentit pedagògic a EDUCAR EN PARTICIPACIÓ, comptem amb un **llibre didàctic** de referència per a les dinamitzadores on s'hi troben els objectius i la metodologia, les unitats didàctiques de cadascuna de les sessions, les eines d'avaluació i un seguit de recursos que faciliten l'execució del projecte. Aquest dossier és una base que s'adapta a les necessitats de les adolescents, a les propostes de les dinamitzadores, al centre i al format i durada del projecte en cada cas.

La veu de l'experiència

Veus com nosaltres també podem fer activitats "xules" per la resta de la ciutat.
Alumna.

Ens vam poder conèixer millor amb els companys i companyes i vam aprendre a donar i escoltar les nostres opinions.
Alumna.

És tan interessant que hauria d'esdevenir matèria obligatòria.
Regidora de Joventut.

En equip, les idees és multipliquen.
Alumna.

L'assignatura ajuda als i les alumnes a qüestionar-se més coses i a ser més crítics.
Directora de centre.

Compartir les teves idees, crear grup, "companyerisme".
Alumna.

Us interessa? Voleu fer el projecte al vostre institut?
Parlem-ne!

Podeu escriure'ns o trucar-nos a l'Àrea Pedagògica de l'Associació de Casals de Joves!

a.pedagogica@casalsdejoves.org

722 42 07 59

**Casals
de Joves**
de Catalunya